

«ХАЛЫҚТЫҢ ӨМІР СҮРУ САПАСЫ МЕН ҰЛТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ »

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның баяндамалар жинағы

Сборник докладов международной научнопрактической конференции «ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АУДИТ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ВЫСОКОГО КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ И НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»

Collection of reports of the international scientific and practical conference «STATE AUDIT IN ENSURING THE HIGH QUALITY OF LIFE OF THE POPULATION AND NATIONAL SECURITY»

ACTAHA 2025

УДК 657.6 ББК 65.052 С23

С Сборник докладов международной научно- практической конференции «Государственный аудит в обеспечении высокого качества жизни населения и национальной безопасности » = Collection of reports of the international scientific and practical conference «State audit in ensuring the high quality of life of the population and national security» = «Халықтың өмір сүру сапасы мен ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік аудит» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның баяндамалар жинағы. – Астана: - 359 б.

ISBN 978-601-385-061-0

Жинаққа мемлекеттік аудит органдары қызметкерлерінің, ғылыми қызметкерлердің, ғалым-экономистердің, қаржы саласы және мемлекеттік аудит мамандарының, профессор-оқытушылар құрамының және білім алушылардың халық өмірінің жоғары сапасын және ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік аудиттің өзекті мәселелері бойынша баяндамалары кірді

The collection includes reports of employees of state audit bodies, researchers, economists, specialists in the financial sector and state audit, faculty and students on topical issues of state audit in ensuring a high quality of life of the population and national security

В сборник вошли доклады работников органов государственного аудита, научных работников, ученых-экономистов, специалистов финансовой сферы и государственного аудита, профессорско-преподовательского состава и обучающихся по актуальным вопросам государственного аудита в обеспечении высокого качества жизни населения и национальной безопасности

ISBN 978-601-385-061-0

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2025

СОДЕРЖАНИЕ

качества жизни населения и экономической безопасности 6 Базарбай А.Б. , Обдікадыр А.Е. Міндетті аудит объектілеріндегі аудиттің окономикага әсері 1 Байбозин Ж.Е. Қазақстан Республикасының экологиялық аудит жүйесінің қазіргі жагдайын талдау 11 Биляшева Н.С. Совершенствование систем управления рисками в государственном аудите: проблемы и перспективы 16 Билямет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане 22 Жанабаева Т.М. Енбек және жұмыспен камту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері 31 Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития 36 Мэмшетов С.Ж. Агроверкәсінтік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талгаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін багалау 57 Тахтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының коғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Катысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в новышении эффективности государственного управления 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Амеция 2. Современные аспекты развития государственно			
Вайбозин Ж.Е. Қазақстан Республикасының экологиялық аудит жүйесінің казіргі жағдайын талдау 11 16 16 16 17 17 17 18 18 18 19 19 19 19 19			
Байбозин Ж.Е. Казакстан Республикасының экологиялық аудит жүйесінің казіргі жағдайын талдау Биляшева Н.С. Совершенствование систем управления рисками в государственном аудите: проблемы и перспективы Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен камту саласындағы мемлекеттік саясаттың гиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазакстан азаматтарының коғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в новышении эффективности государственного управления Алудита В новышении эффективности государственного управления Алудита В новышении эффективности государственного управления Алудита В новышении эффективности государственного управления Акжедия А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её ба эффективности Акжедия А. Казакстандағы міндетті аудиттің маңы			
Виляшева Н.С. Совершенствование систем управления рисками в государственном аудите: проблемы и перспективы Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане: Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен камту саласындағы мемлекеттік саясаттың тимділігіне жүргізілген аудит нәтижелері Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіттік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тимділік аудиті Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of 74 environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Биляшева Н.С. Совершенствование систем управления рисками в государственном аудите: проблемы и перспективы 16 Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане 22 Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен камту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері 25 Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития 31 Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының коғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Акмедия А. М. Аузақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембнева Л.М. Foreign experience of госуслері <td< td=""></td<>			
государственном аудите: проблемы и перспективы Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясаттың 25 тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития Мәмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын 36 пайдаланудың тиімділік аудиті Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of еnvironmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане 22 Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері 25 Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития 31 Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в новышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Акмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: </td			
финансирования транспортной отрасли в казахстане 25 Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері 25 Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития 31 Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в новышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of еnvironmentally огіепted state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анстова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері 25 Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития 31 Мәмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембнева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития Мәмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің элеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития 31 Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 64 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
казахстане: проблемы и перспективы развития Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of ген епуігоптептаlly огіептеd state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі:			
Мэмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті 36 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 66 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of епчігоптепацу огіепtеd state audit 80 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анстова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
пайдаланудың тиімділік аудиті 42 Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 64 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of епvігоптепацу огіентеd state audit 80 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анстова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения 42 Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау 50 Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы 57 Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления 63 Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 64 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of епvironmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of еnvironmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её 63 эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of 74 environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её 63 эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of епvironmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
қатысуы Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
повышении эффективности государственного управления Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности 63 Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
эффективности Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы 66 Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit 74 Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәукелдерді бағалау 69 Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
еnvironmentally oriented state audit Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері 80 Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
мәселелері Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: 86			
мемлекеттік аудиттің тиімділігіне әсері			
Әлімбек Ә.Ғ. Оценка государственной инвестиционной политики Республики 90			
Казахстан на соответствие стратегическим документам планирования			
Еспаев Е.М. Вопросы развития экологического аудита			
Еспаев Е.М. Вопросы развития экологического аудита 98 Жумагалиев Е.Т. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласындағы тиімділік 102			
аудиті және инфрақұрылымды жаңғыртуға бюджет қаражатын пайдалану			
Капан Н.М. Цифровизация государственного аудита в агропромышленном комплексе: вызовы и перспективы			
комплексе: вызовы и перспективы Кұсан Н.А. Государственный аудит в повышении эффективности управления			
Кұсан Н.А. Государственный аудит в повышении эффективности управления 110 государственным долгом на местном уровне: казахстанский опыт			

Наурыз Д.А. Мемлекеттік аудит пен қаржылық бақылауды жетілдіру: шетелдік			
және отандық тәжірибе			
Нурмагамбетова А.С. Сыртқы мемлекеттік аудиттің ашықтығын арттырудағы	122		
тәуекелдерді басқару жүйесінің рөлі			
Ондасын А.Е. Цифровизация государственного аудита: современные подходы и	130		
перспективы			
Омірзақ.М.Е., Олжабаева.А.М. "Қазатомөнеркәсіп" ұак "ақ қызметіндегі қателер	140		
мен жосықсыз әрекеттер: аудиторлық тәуекелдерді және бақылау шараларын талдау	110		
Сакенова Г.Б. Рассмотрение международного опыта аудита эффективности	146		
реализации политики социального обеспечения в сфере продуктивной занятости	140		
Казахстана			
	152		
Сембиев А.Н. Международный опыт развития социального аудита Серікова А. Р. Энергетика саласындағы тиімділік аудиті	154		
Сапархан Д.Б Қазақстан республикасының басқару жүйесіндегі мемлекеттік	160		
аудиттің рөлі	1.60		
Сейфуллин О.Т. Развитие национальной системы сертификации государственных	168		
аудиторов как фактор повышения качества государственного аудита			
Секция 3. Актуальные проблемы экономики в обеспечении национальной			
безопасности	151		
Анапия Н. Ж. Передача субъектов квазигосударственного сектора в конкурентную	174		
среду как инструмент снижения доли участия государства в экономике			
Бақытжанова С. Б. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік	178		
қаржылық бақылаудың рөлі			
Есенбек Ч.Н. Влияные уровня финансирования науки на конкуретоспособность	181		
национальной экономики			
Жаксылык С. Е. Жилищно-накопительная система: зарубежный опыт и практика	188		
внедрения в Казахстане			
Жасұланова А. Б. Қазақстандағы сыбайлас жемқорлыққа және мақсатсыз	195		
шығындарға қарсы күрестегі мемлекеттік аудиттің рөлі			
Жетпісова А.Е. Бухгалтерлік есепте әділ құнды қолдану: мәселелер мен	202		
мүмкіндіктер			
Касенова А.К. Удаленный аудит: технологические вызовы и решения	208		
Комекбаев Е. Е. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі экономиканың өзекті	212		
мәселелері			
Мишкель И. А. Влияние киберугроз на экономическую стабильность и	219		
национальную безопасность			
Танатова А. Қазақстан экономикасындағы ішкі аудитті қамтамасыз етудің өзекті	225		
мәселелері			
Темирбек А. Т. Оценка влияния бухгалтерских ошибок на достоверность	233		
финансовой отчетности			
Бекболсынова А.С. Стратегия налогового администрирования Республики	239		
Казахстан в условиях турбулентности экономики			
* ***			
Секция 4. Современные тенденции развития государственного аудита, учета и финансового менеджмента в странах Европейского союза			
	245		
Бекбосынова Л.Ж. Жабдықтаушылармен есеп айырысу есебі және ішкі	443		
бақылаудың негізгі теориясы	252		
Ерниязова А.Р., Қаратаева Н.О., Боган А.А Цифравизация государственного	252		
аудит в странах ЕС: Как технологии помогают проверять финансы			

Губарь С.А. Организация аудиторской деятельности в Республике Беларусь	Ì
	259
Жахметова А.К., Шахарова А.Е. Мемлекеттік сатып алуды камералдық бақылаудың шетелдік тәжірибесі	264
Zhartybek D.B. From E-Salyq business to SAF-T: A Towards international Tax	271
accounting standards	2/1
Каримова А.Х. Современное состояние учета расчетов с бюджетом в Казахстане	280
Оразбай М.А. Система внутреннего аудита в управлении рисками мошенничества в	284
государственных органах	ı
Оралбай А.М. Нормативно-правовое регулирование бухгалтерского учета и аудита	289
амортизационной политики	l
Омірзак М.Е. Трансформация аудита под влияние искусственного интеллекта	297
Серикова М.А., Сембиева Л.М., Бектемир Х. Европейский опыт в формировании	305
экологоориентированной модели государственного аудита	303
	309
Башу З.Р., Буртебаева А.А., Оралова А	309
Улучшение механизмов государственного аудита для оценки качества и управления	l
природными ресурсами: опыт европейского союза	214
Сутбай А.К. Проблемы и перспективы реализации учетной и контрольной функций	314
в современных экономических системах	
Усеев С.Ж Современные подходы к аудиту и консалтингу в строительстве: анализ	320
практик стран ЕС	
Тасболатов А.Е. Стратегический аудит эффективности бюджетных средств в	324
автодорожной отрасли Республики Казахстан	I
Машаева А.Ж., Жупышева А.О Стратегический аудит обеспечения водной	337
безопасности в Республике Казахстан	Ì
Мухамедьярова Л.Р. Государственный аудит как инструмент контроля и	346
повышения эффективности управления внебюджетными фондами	l
Сембиева Л.М., Саденова Г.С. Ключевые аспекты аудита в сфере спорта	355
Улыбышев Д.Н. Жайлауов Е.Б. Бектлеева Д.Е. Совершенствование	349
методологии оценки эффективности использования национальных ресурсов	J 17
С.В.Биякин Учет лизинга в соответствии с IFRS 16 в казахстанской компании: опыт и практические аспекты	358
Алтынбек Т., Темірлан Т.Қонақ үй табыстылығын басқарудағы түнгі аудиттің	364
релі	l
Жұман Ғ.С. Современные подходы к учету доходов в малом и среднем бизнесе	367
	1
Шахарова А.Е. Концепция оценки влияния эффективного использования	372
национальных ресурсов на качество жизни населения и национальную	
безопасность казахстана	ı
TOTAL TOTAL AND	1
Ирисбекова М.Н.Актуальные вопросы экономической безопасности региона	375
2-p-2-0-2-32-a 1.112-2 Int j wildliste Bollpools okollosini lookon oosollaenootii pernona	1
	i

выявление и устранение нарушений и повысит эффективность государственного управления.

Литература:

- 1.Закон Республики Казахстан «О государственном аудите и финансовом контроле» от 12 ноября 2015 года № 392-V ЗРК. [Электронный ресурс]. Доступ из справочно-правовой системы «Әділет». Режим доступа: https://adilet.zan.kz/
- 2.Государственная программа «Цифровой Казахстан». [Электронный ресурс]. Доступ из официального сайта Министерства цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности РК. Режим доступа: https://www.gov.kz/memleket/entities/mddia?lang=ru
- 3. Счетный комитет Республики Казахстан. Отчет о деятельности за 2022 год. Нур-Султан: Счетный комитет, 2023. 120 с.
- 4.Назарова Г.Ф., Омаров Е.Н. Цифровизация агропромышленного комплекса: международный опыт и перспективы Казахстана // Экономика Казахстана. 2023. № 2. С. 45–57.
- 5.Международные стандарты высших органов аудита ISSAI 100, 200, 300, 400. [Электронный ресурс]. Международная организация высших органов аудита (INTOSAI). Режим доступа: https://www.issai.org/,
- 6. Государственный аудит. Учебник/под ред. Джамбурчина К. Астана: ЕНУ им. Л.Н.Гумилева. 2016.- 375с.
- 7. Рахимова Г.Т. Автоматизация государственного контроля и аудита в агропромышленном комплексе. Алматы: Экономика, 2021. 256 с.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АУДИТ В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМ ДОЛГОМ НА МЕСТНОМ УРОВНЕ: КАЗАХСТАНСКИЙ ОПЫТ Кұсан Н.А., Жупышева А.О.

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, г. Астана, Республика Казахстан,

Nazym asylbekova@mail.ru, aktoty nur@mail.ru

рассматривает роль государственного аудита в управлении государственным долгом Республики Казахстан, акцентом на местные исполнительные Оценены органы. изменения В законодательной методологической базе аудита, выявлены проблемы, такие как недостаточная информации. методология фрагментация Подчеркивается совершенствования системы государственного аудита, интеграции международного опыта и улучшения взаимодействия с международными организациями для повышения эффективности использования государственных ресурсов и долговых обязательств.

Мақала Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік қарызды басқарудағы

мемлекеттік аудиттің рөліне, жергілікті атқарушы органдарға назар аударады. Аудиттің заңнамалық және әдістемелік базасындағы өзгерістер бағаланып, әдістемелік жетіспеушілік және ақпараттың фрагментациясы сияқты мәселелер анықталды. Мемлекеттік ресурстарды және қарыз міндеттемелерін тиімді пайдалануды арттыру мақсатында мемлекеттік аудит жүйесін жетілдіру, халықаралық тәжірибені интеграциялау және халықаралық ұйымдармен өзара әрекеттестікті жақсарту маңыздылығы ерекше атап өтіледі.

The article examines the role of state audit in the management of public debt in the Republic of Kazakhstan, with a focus on local executive bodies. Changes in the legislative and methodological framework of audit are assessed, and issues such as insufficient methodology and fragmentation of information are identified. The importance of improving the state audit system, integrating international experience, and enhancing cooperation with international organizations to increase the efficiency of public resource utilization and debt obligations is emphasized.

Ключевые слова: государственный аудит, эффективность управления, государственный долг, местные исполнительные органы, бюджетная система, долговая устойчивость, аудит эффективности, Республика Казахстан.

В условиях глобальных экономических вызовов и трансформации системы государственного управления Республики Казахстан особую актуальность приобретают вопросы повышения эффективности использования бюджетных средств и управления финансовыми ресурсами на всех уровнях. Государственный аудит становится ключевым инструментом обеспечения финансовой дисциплины и устойчивости экономики страны. Одним из стратегически важных направлений является контроль над государственным долгом, особенно на уровне местных исполнительных органов, где формируются предпосылки для устойчивого развития регионов.

Методологическую основу работы составляют общенаучные методы познания (анализ, синтез, сравнение), статистические методы, системный подход к изучению проблем государственного аудита и управления государственным долгом. Информационной базой исследования послужили нормативно-правовые акты Республики Казахстан, данные Высшей аудиторской палаты, статистические материалы Министерства финансов РК, аналитические отчеты и научные публикации.

В Послании народу Казахстана «Стратегия «Казахстан – 2050: новый политический курс состоявшегося государства» [1] Первый Президент Н.А. Назарбаев подчеркнул необходимость создания комплексной системы государственного Концепция аудита, основанной мировом опыте. на предусматривала разработку законодательной И методологической соответствующей принципам Лимской декларации и международным стандартам аудита, а также совершенствование существующих систем государственного аудита и финансового контроля.[2]

Концепция внедрения государственного аудита, утвержденная в 2013 году, сыграла ключевую роль в модернизации аудита в Казахстане. Она направлена на

создание независимой системы контроля за использованием госресурсов, которая оценивает не только финансовые аспекты, но и общую эффективность управления, расширяя функции аудита при сохранении контроля за нарушениями и ответственностью. Законодательное оформление системы государственного аудита в стране произошло с принятием в 2015 году Закона «О государственном аудите и финансовом контроле», который закрепил новую парадигму контрольной деятельности, основанную на оценке эффективности использования бюджетных средств.

Концептуальное понимание государственного аудита в современных условиях выходит за пределы традиционного финансового контроля и включает в себя всестороннюю оценку эффективности государственного управления. Государственный аудит способствует не только выявлению нарушений, но и предупреждению рисков нецелевого использования бюджетных средств, что в конечном итоге способствует улучшению качества государственного управления.

Мировая практика демонстрирует эволюцию подходов к государственному аудиту от простой проверки законности расходования средств к комплексной оценке достижения стратегических целей государственной политики.

Так, организацию контрольной деятельности высших аудиторских учреждений разных стран, в том числе и Казахстан, обеспечивают стандарты Международной организации высших аудиторских органов (INTOSAI) [3], согласно которым определены три типа аудита: аудит эффективности, аудит соответствия и аудит финансовой отчетности.

В контексте управления государственным долгом аудит эффективности приобретает особое значение, поскольку позволяет оценить не только законность заимствований, но и рациональность долговой политики, её соответствие стратегическим целям развития государства и регионов.

Руководящие документы INTOSAI в сфере оценки управления долгом на уровне местных органов власти определяют ключевые аспекты: анализ долга; анализ устойчивости долговой нагрузки; эффективность использования заемных средств; прозрачность и отчетность; стратегия управления долгом.

Таким образом, важными элементами системы управления долгом являются стратегия, отчетность, надзор и регулярный анализ долговых эффектов.

Ключевой целью долгового управления является баланс между минимизацией бюджетного риска и минимизацией стоимости обслуживания долгов.

Государственный долг возникает в условиях, когда государственные расходы начинают превышать доходы и образуется «бюджетный дефицит», при этом покрытие дефицита бюджета осуществляется путем осуществления государственных заимствований, которые проводятся в форме государственных займов и кредитов.

Бюджетный кодекс определяет долг местных исполнительных органов как сумму непогашенных займов. По мнению аудиторов Ревизионной комиссии Акмолинской области, управление государственным долгом — это процесс разработки и реализации стратегии регулирования долга с целью его консолидирования при контролируемых рисках и расходах, направленный на стабильность финансовой системы. [5]

Министерство финансов Республики Казахстан, являясь государственным осуществляющим руководство В сферах государственного гарантированного государством заимствования, управления правительственным и гарантированным государством долгом И долгом перед государством, ежеквартально обнародует результаты мониторинга сумм государственного долга страны в разрезе показателей, указанных в таблице 1[6].

Таблица 1. Динамика государственного долга на уровне местных исполнительных органов Республики Казахстан за последние 5 лет, *тысяч тенге*.

Наименование показателей	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2025 г. по отношению к 2021 г.
Долг местных исполнительных органов Республики Казахстан, из них:	1 741 971 685	1 874 497 805	1 801 782 310	1 970 631 931	2 301 568 105	+32,1%
перед Правительством Республики Казахстан	684 728 930	731 440 956	729 103 410	919 617 675	992 545 485	+45%
перед прочими кредиторами	1 057 242 755	1 143 056 849	1 072 678 901	1 051 014 256	1 309 022 621	+23,8%
Общий государственный долг	20 642 523 008	21 975567 466	25 317 692 955	27 165 706 393	31 838 094 867	+54,2%
из них д оля долга МИО, %	8,40%	8,50%	7,10%	7,20%	7,20%	-

Примечание: таблица 1 составлена автором по данным [7]

Рисунок 1. Процентное соотношение государственного долга к долгу местных исполнительных органов Казахстана.

Примечание: рисунок 1 составлен автором по дынным [7].

Вышеприведенная таблица демонстрирует колебания доли долга МИО в течении последних лет в структуре общего государственного долга страны, при этом наблюдается общая положительная динамика снижения долговой нагрузки МИО. В

свою очередь большую часть долга МИО составляет долг перед прочими кредиторами (*долг перед Правительством РК меньше на 1575578 млн тг*). Таким образом, долг МИО образуется за счет бюджетных кредитов и внутреннего государственного заимствования (*выпуск государственных ценных бумаг*).

На семинаре «Аудит государственного долга» среди членов и наблюдателей Организации экономического союза Высших органов аудита (ЭКОСАИ), проведенного в 2021 году Счетным комитетом по контролю за исполнением республиканского бюджета РК (ныне - ВАП) Л.Кашимова, руководитель отдела международного сотрудничества Счетного комитета Казахстана, подчеркнула, что государственные кредиты оправданы лишь при их эффективном использовании. В противном случае долг ложится на налогоплательщиков и будущие поколения. Поэтому важно проводить регулярную оценку государственного долга. [8]

Однако проведенный анализ аудиторских материалов, размещенных на официальных сайтах показал, что аудит управления государственным долгом в Казахстане впервые проведен в 2024 году, несмотря на существование ревизионных комиссий областей, городов республиканского значения, столицы и органы внутренних дел областей, городов республиканского значения, столицы, как самостоятельные государственные органы с 2011 года. Это может свидетельствовать о недостаточной внимательности к вопросам долговой политики и управления долгом в предыдущие годы.

Так, к примеру, Ревизионной комиссией по Северно-Казахстанской области в 2024 году проведен государственный аудит эффективности управления государственным долгом местных исполнительных органов, а так же их подведомственных субъектов квазигосударстенного сектора. Аудитом охвачен период деятельности объектов аудита с 1 октября 2015 года по 31 августа 2024 года. По итогам данного аудиторского мероприятия Ревизионной комиссией установлено нарушение в виде неэффективного планирования на сумму 1 700,0 тыс. тенге и выявлено 7 процедурных нарушений.

Таблица 2. Динамика остатков государственного долга по Северно-Казахстанской области и его погашение за последние 4 года, тысяч тенге

Tussationalities of the first amount of the first of the					
Год	Остаток долга, тыс. тг	Погашено, тыс.	Прирост долга, тыс. тг	Изменение остатка, %	Удельный вес погашения, %
2021	62 362 600	6 584 600	_	_	10,6 %
2022	73 997 300	11 627 900	+11 634 700	+18,6 %	18,1 %
2023	75 020 400	14 205 900	+1 023 100	+1,4 %	19,2 %
2024	83 921 000	_	+8 900 600	+11,9 %	_

Примечание – составлена автором на основе аудиторского заключения Ревизионной комиссии по Северно-Казахстанской области

Как видно из таблицы, в последние годы наблюдается значительный рост долговой нагрузки. Сравнение данных за 2021 и 2024 годы показывает, что долг МИО увеличился на 21 558 400 тыс. тенге, или на 34,6%. Этот рост свидетельствует о нарастающей долговой нагрузке, что требует особого внимания со стороны аудиторских органов и государственных структур для предотвращения возможных

негативных последствий для финансовой стабильности региона и страны в целом.

По мнению Кари А. «Одной из проблем низкой эффективности управления государственными финансами является то, что в Казахстане не проводился предварительный аудит бюджета и государственных проектов».

Отсутствие предварительной оценки бюджета на уровнях, таких как областной, городской и районный, создаёт риски неправильного планирования и распределения средств, включая заемные. Без должного контроля на этих уровнях возможны ошибки в установлении приоритетов расходов, что может привести к перерасходу или недостаточному финансированию важнейших программ и проектов. В результате, это может повлиять на эффективность реализации социальных и экономических инициатив, вызвать нецелевое использование бюджетных средств и затруднить реализацию необходимых проектов на местах. [9]

Законом РК «О государственном аудите и финансовом контроле» установлено, что Высшая аудиторская палата осуществляет предварительную оценку проекта республиканского бюджета по основным направлениям его расходов осуществляется на предмет соответствия расходов проекта республиканского бюджета приоритетам социально-экономического развития страны, приоритетным направлениям расходов республиканского бюджета, результатам оценки государственных программ и стратегических планов центральных государственных органов. [10]

Однако, в законодательстве не предусмотрена аналогичная оценка для бюджета (областной бюджет, уровней бюджеты республиканского значения, столицы, районный (города областного значения) бюджет, бюджеты города районного значения, села, поселка, сельского округа.). Хотя уже на стадии планирования бюджета МИО системная предварительная проводимая ревизионными комиссиями ΜΟΓΥΤ поспособствовать предотвращению или корректировке неэффективных проектов кредитования и заимствования.

Так же, в целях активизации сотрудничества, взаимодействия и постоянного совершенствования ВОА путем обмена знаниями, включая предоставление ориентиров, проведение анализа передовой практики, а также проведение исследований по вопросам, представляющим взаимный интерес и вызывающим озабоченность INTOSAI созданы и функционируют рабочие группы по 13 направлениям аудита. Одной из них является рабочая группа по государственному долгу (WGPD), в членстве которой состоят более 40 стран мира. [11]

По мнению Высшей аудиторской палаты РК процесс управления долгом на региональном уровне осуществляется управлением финансов области Абай совместно с администраторами бюджетных программ. Однако, как показали результаты проверки, выстроенный алгоритм взаимодействия между госорганами не позволяет качественно и своевременно принимать решения для обеспечения финансовой устойчивости региона. [12]

Исследование выявило ключевые проблемы, мешающие эффективному аудиту управления государственным долгом на местном уровне: недостаточная методологическая база для проведения аудита в сфере управления долгом, отсутствие единых стандартов оценки долговой политики МИО, фрагментация

информации и низкий уровень автоматизации аудита.

Государственный аудит играет ключевую роль в управлении долгом, обеспечивая контроль за законностью заимствований и их эффективностью. Однако управление государственным долгом в Казахстане сталкивается с системными проблемами, требующими улучшения методологии аудита с учётом международных стандартов. Совершенствование аудита должно быть частью модернизации системы госуправления, направленной на достижение стратегических целей развития, при этом аудит способствует повышению эффективности использования государственных и заемных средств.

Список литературы

- 1. Послание Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан 2050: новый политический курс состоявшегося государства» Астана, Акорда, 2012 год.
- 2. Государственный аудит. Учебник/Б.А. Алибекова, А.Б. Зейнельгабдин, С.Б. Мақыш, А.М. Мухаметкарим, С.Н. Нугербеков, Д.М. Нурхалиева, Б.О. Туребекова, С.К. Тажикенова, А.К. Карыбаев/под ред. К.Е. Джанбурчина Астана: ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2016. С. 9-10.
- 3. Теория государственного аудита. Астана: Счетный комитет по контролю за исполнением республиканского бюджета, 2018. С. 43.
 - 4. ISSAI 5410, 5411, 5420, 5421, 5430
- 5. Аудиторское заключение Ревизионной комиссии по Акмолинской области. 2024. С. 3.
- 6. Положение о Министерстве финансов Республики Казахстан, утвержденное постановлением Правительства Республики Казахстан от 24 апреля 2008 года № 387.
- 7. Сводная информация Министерства финансов Республики Казахстан «Государственный и гарантированный государством долг, долг по поручительствам государства по состоянию на начало года». Hyp-Cyлтан, 2021, 2025. https://www.gov.kz/memleket/entities/minfin/documents/1?lang=ru
 - 8. Источник Высшая аудиторская палата Республики Казахстан
- 10. Anuarbek Kari (2015). Monitoring and Audit of the State Financial Resources: The Problem of Effective System Arrangement (the case of the Republic of Kazakhstan).
- 11. Закон Республики Казахстан «О государственном аудите и финансовом контроле» от 12 ноября 2015 года № 392-V 3PK.
 - 12. Оргбюро и Рабочие группы INTOSAI
- 13. Источник Высшая аудиторская палата Республики Казахстан @ При копировании рекомендуется использовать ссылку на источник.

МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ПЕН ҚАРЖЫЛЫҚ БАҚЫЛАУДЫ ЖЕТІЛДІРУ: ШЕТЕЛДІК ЖӘНЕ ОТАНДЫҚ ТӘЖІРИБЕ Наурыз Д.А.

«Мемлекеттік аудит» БББ 1курс магистранты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қаласы, Қазақстан Email:dananauryz@mail.ru